

Országos Rendőrfőkapitány
PAPP KÁROLY r. altábornagy

Szám: .

Tárgy: rendőri intézkedés elleni panasz elbírálása
Hiv. szám:
Ea.:
Tel.:
E-mail:

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva **Panaszos** által előterjesztett panaszügyében folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdés a) és e) pontjára, valamint a 109. § (1) bekezdés a) pontjára – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál (a továbbiakban: ORFK) – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címezve (1255 Budapest, Pf.: 117.) – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül lehet benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni. Tájékoztatom, hogy a bírósági felülvizsgálat iránti keresetet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 340/B. § (1) és (2) bekezdésére, a Pp. 394/B. § (1) bekezdésére tekintettel, a Pp. 397/I. § (1) bekezdése alapján elektronikusan is benyújthatja. Az elektronikus kapcsolattartás módjára vonatkozóan részletes tájékoztatást találhat a <http://www.police.hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes> menüpontban.

A határozat bírósági felülvizsgálta iránti keresetlevél elektronikusan előterjesztésre szolgáló űrlap a <http://www.police.hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes/birosagi-felulvizsgalat> menüpontból tölthető le.

A határozatot kapják:

1. panaszos
2. Rendőr-főkapitányság vezetője
3. Független Rendészeti Panasztestület
4. Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos ügyében elektronikus úton terjesztett elő panaszbeadványt, amelyben a vele szemben foganatosított rendőri intézkedést kifogásolja.

A panaszost *-n * óra és * óra között előállították. A panaszos úgy véli túlzott volt a rendőri intézkedés.

A panaszos állítása szerint pár hete előállították a Rendőrkapitányságon is, és vele szemben bilincset alkalmaztak. Ott 15 rendőr intézkedett vele szemben több órán keresztül.

A panaszos előadta, hogy súlyos dolgokat követtek el ellene külföldön, többször is megsértették az alapvető jogait. A panaszos megjegyezte, hogy tudnak az ügyéről sok helyen, mint például az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalában, az Ügyészségen, a Bíróságon.

A panaszos ezután elmondta, hogy 3 db csokit, illetőleg 3 sampont lopott a szállodából. A panaszos úgy véli ezzel nem követett el semmit, ahhoz képest, hogy őt külföldön elrabolták.

A panaszos megítélése szerint a bírók, orvosok rosszul végzik a munkájukat, és még pénzt is kapnak érte. A panaszos fogságban volt 4 napig elmeógyógyintézetben, szerinte hibázott a mentő, hogy odavitte. Ezzel emberrablást követtek el. A panaszosnak sikerült megszöknie, aztán 3 hónap előzetes letartóztatásban volt külföldön, ami a külföldi bíró hibája volt. Aztán megint elfogták a külföldi rendőrök az utcán, azonban a panaszosnak sikerült megszöknie. A panaszos álláspontja szerint a magyar rendőröknek mérlegelniük kellene, hogy kit bilincselnek meg, hiszen a panaszosnak két gyereke van. A panaszos ezután leírja beadványában, hogy a hivatalos szervek, hatóságok ártanak a gyerekeknek.

A panaszos beadványa szerint felháborító, hogy a rendőrök az ő csoki lopásával foglalkoznak, pedig a panaszos ellen sokkal súlyosabb jogsértéseket követtek el a hivatalok, intézmények, bírók.

A panaszos álláspontja szerint a miniszteri, bírósági szinteken dolgozók, valamint az orvosok ártanak embereknek, és a munkavégzésük során hibákat követnek el.

A panaszosnak elege van a magyar államból, hogy őt „csesztetik” a csoki lopás miatt. A panaszos szerint egy másik személy agyával tudnának mit csinálni, ha akarnának. Ez a személy panaszoson „élősködött” 10 évig, most is belőle él.

A panaszos állítása szerint a gyermekei érzelmeire nem voltak tekintettel az orvosok, bírók.

2) A panaszos más időben előterjesztett beadványaiban a következő kiegészítéseket tette.

A panaszos nem érti, miért nem hagyja békén a rendőrség a csoki lopásos ügyével. Legalább a gyermekei érzelmeire, fejlődésére lennének tekintettel. A panaszos véleménye szerint rossz munkát végzett a külföldi bíró, illetőleg egy magyar bíró is. A külföldi bíró óriási hibákat követett el a panaszos ellen, mivel tárgyalás nélkül előzetes letartóztatásba helyezte.

A panaszos kártérítést szeretne, annak ellenére, hogy álláspontja szerint pénzzel nem lehet megváltani tönkretett életet. A panaszos már 10 hónapja nem látta a gyermekeit, mivel a gyerekei apja nem engedi, hogy a lakásba bemenjen. Elmondása szerint a férje 5 éve kivette a gyerekeket a magyar óvodából és müncheni óvodába íratta be őket. Ezt az eljárást felháborítónak tartja. Ezután többször megismételte, hogy mindenki rosszul végzi a munkáját, senkinek nincs érzéke az emberekhez.

3) A panaszos előterjesztett beadványaiban a következő kiegészítéseket tette.

A panaszos beadványában előadta, hogy a boltban egy biztonsági őr elvette a személyi igazolványát, és azt mondta a panaszosnak, hogy értesíteni fogja a rendőrséget. Egy papírt

kellett aláírni, azonban ő nem a saját nevét szerette volna aláírni, hanem másik nevet, amely miatt a biztonsági őr felháborodását fejezte ki. A panaszos végül semmit sem írt alá.

A panaszos a vele szemben foganatosított rendőri intézkedéssel kapcsolatban az alábbiakat sérelmezte:

- a külföldi hatóságok igazságtalan intézkedését,
- a piacon a biztonsági őr intézkedését,
- egy magyar személy büntetőjogi felelősségének megállapítását,
- a Rendőrkapitányságra történő előállítás és bilincselését,
- a Rendőrkapitányság intézkedését,
 - az előállítás jogalapját és szükségességét,
 - az előállítás időtartamát
 - a bilincselést

A Panasztestület hivatkozott állásfoglalása szerint arra a megállapításra jutott, hogy a panaszos előállításának foganatosításához az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja kellő jogalappal szolgált, így álláspontja az előállítás végrehajtása kapcsán nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető joga. A Panasztestület az előállítás időtartamának kapcsán azt arányosnak ítélte meg, így álláspontja szerint nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető joga. A Panasztestület a panaszossal szemben alkalmazott bilincs vizsgálata során a rendőri tényelődást nem találta megalapozottnak, így álláspontja szerint e tekintetben a bilincselés jogalapja nem volt meg, így sérült a panaszos emberi méltósághoz fűződő alapvető joga.

A Panasztestület megítélése szerint az alapjogsértés elérte a súlyosság azon fokát, amely indokolttá tette a panasz megküldését az országos rendőrfőkapitánynak.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdés b) pontja ba) alpontja szerint a Panasztestület által lefolytatott vizsgálatot követően – súlyos alapjogsérelem esetén – a panaszt az országos rendőrfőkapitány bírálja el.

II.

A Ket. 50. § (1) bekezdésében foglalt tényállás tisztázási kötelezettségének keretében a hatóság az alábbi bizonyítási eszközöket szerezte be:

- panaszbeadvány;
- a Rendőrkapitányság vezetőjének átirata;
- a Rendőrkapitányság vezetőjének átirata;
- szabálysértési feljelentés;
- jelentés előállítás végrehajtásáról/ kényszerítő eszköz alkalmazásáról;
- az előállítás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló parancsnoki kivizsgálás;
- igazolás a rendőrség előállítás idejéről;
- a rendőri szervezeti elem vezetőjének jelentése;
- a Rendőrkapitányság vezetőjének jelentése.

III.

A lefolytatott közigazgatási hatósági eljárás során a panaszos által előterjesztett panaszban megfogalmazott állításokat alátámasztó további bizonyítási indítványt, egyéb nyilatkozatot, illetőleg bizonyítékot a hatóság részére nem szolgáltatott. Az eljárás során – az intézkedő rendőrök által tett jelentésekben foglalt nyilatkozatokon túl – egyéb bizonyíték nem merült fel, ugyanakkor a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján eleget lehetett tenni a Ket. 50. § (1) bekezdésben előírt tényállás tisztázási kötelezettségnek.

Ezek alapján a Pp. 195. § (1) bekezdés szerint a rendőri jelentés közokirati jellegére tekintettel, az abban foglalt tények ellenkezőjére vonatkozó bizonyíték hiányában, döntésem meghozatalánál a rendőri jelentésekben foglaltakat vettem alapul. Ezen álláspontom kialakításánál figyelemmel voltam több korábbi bírósági ítéletre és döntésre is. (1/2004. Büntető jogegységi határozat, BH2009. 230, Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.K.27.173./2013/7. számú ítélete.)

IV.

A tényállás teljes körű tisztázása szempontjából kiemelt jelentőséggel bírnak a panaszossal szemben történt intézkedés alább részletezett előzményei, amelyek a II. részben említett bizonyítási eszközök alapján kerültek megállapításra.

A Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály, Járőrszolgálati Alosztály rendőri intézkedést foganatosító beosztottainak a „Jelentés előállítás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról” elnevezésű, jelentése szerint a szolgálatuk teljesítése során a fent említett napon * órákor a Tevékenység-irányítási Központ (továbbiabban: TIK) utasította, hogy menjenek a helyszínre, mivel onnan bejelentés érkezett, hogy ott egy alkalmi tolvajt fogott el a biztonsági szolgálat. A rendőrök a fent említett címen * órákor megjelentek, ahol a bejelentő * közölte vele, hogy a kollégái gyanús személyt észleltek. Ezt követően a biztonsági irodába kísérték, ahol is a hölgy táskájából előkerültek a jogtalanul elvett dolgok. A panaszos a lopás tényét elismerte. A panaszost * órákor a Rendőrkapitányságra előállították, amely során vele szemben bilincset alkalmaztak, mivel a panaszos magatartása azt indokolta tette. A Rendőrkapitányságon a panaszossal szemben ruházat átvizsgálást hajtottak végre, mely során előkerült a panaszos személyi igazolványa, azonban egyéb közbiztonságra utaló eszköz, illetőleg bűncselekményre utaló, vagy abból származó eszköz nem került elő. A szabálysértési nyilvántartásban megállapítást nyert, hogy a panaszos *-n, illetőleg *-n követett el hasonló cselekményeket. Ezután a rendőr felvette a kapcsolatot az Igazgatásrendészet munkatársával, aki közölte vele, hogy a panaszos további meghallgatása nem indokolt, ezért szabadon bocsátható, mivel rendelkezik bejelentett állandó lakcímmel. A bilincs * órákor vették le a panaszosról, mely sérülést nem okozott. A panaszost igazolás ellenében * órákor szabadon bocsátották. Az intézkedéssel kapcsolatban panasza nem volt, sérülésmentesen szabadon bocsátották.

VI.

Először azt állapítottam meg, hogy mely panaszosi sérelmek vizsgálatára rendelkezem hatáskörrel.

1. A külföldi hatóságok igazságtalan intézkedése

Az Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint hatóságom azon rendőri intézkedéseket és mulasztásokat vizsgálhatja, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően:

– a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),

– a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (különösen: igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),

– a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.) tekintetében van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A panaszos sérelmezte, hogy a külföldi hatóságok igazságtalanul intézkedtek vele szemben, illetőleg súlyos jogsértést követtek el ellene. Három hónapot töltött előzetes letartóztatásban, amiért a külföldi bíróságot hibáztatja. Ezt követően a külföldi rendőrök elfogták az utcán, majd a külföldi bíróság három év szabadságvesztésre ítélte. A panaszos állítása szerint ott akarták tartani élete végéig.

Megállapítható, hogy nem tartozik a jelen eljárásnak hatáskörébe a külföldi rendvédelmi szerv által foganatosított intézkedések vizsgálata, illetőleg a külföldi bíróságok döntéseinek felülbírálása.

A fentiekre tekintettel a panaszt hatáskör hiányában nem vizsgáltam.

2. A biztonsági őr intézkedése

A személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény (továbbiakban: Szvmtv.) 62/A. § (1) bekezdése alapján: *„Az intézkedést foganatosító személy- és vagyonőrrel szemben benyújtott panaszt az intézkedés helye szerint illetékes az alapszabályban meghatározott területi szervezet bírálja el harminc napon belül közigazgatási hatósági eljárás szabályai szerint.”*

A panaszos sérelmezte, hogy *-n reggel * óra körüli időben a egy biztonsági őr elvette a személyi igazolványát, illetőleg nem engedte, hogy a panaszos aláírása helyett pár mondatot írjon a papírra, illetve lökdöste a panaszost.

A fentebb ismertetett Rtv. 92. § (1) bekezdés és az Szvmtv. szerint a panaszos beadványában a biztonsági őr magatartásának vizsgálatára nem rendelkezem hatáskörrel.

A fenti rendelkezés alapján a személy- és vagyonőr elleni panasz elbírálására az intézkedés helye szerint illetékes, az alapszabályban meghatározott területi szervezetnek van hatásköre.

A fentiek alapján a panasz tárgyában – hatáskör hiányában – nem döntöttem, hanem a személy- és vagyonőrt érintő panasznak a Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamara B Szervezetéhez történő áttételére intézkedtem.

3. Egy személy büntetőjogi felelősségének megállapítása

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 173. § (1) bekezdés szerint „*Magánindítványra üldözendő bűncselekmény miatt csak a jogosult feljelentése alapján indítható büntetőeljárás. A magánindítvány előterjesztőjének bármely olyan nyilatkozatát, amely szerint az elkövető büntetőjogi felelősségre vonását kívánja, magánindítványnak kell tekinteni.*

(2) A magánindítvány előterjesztésére jogosult nyilatkozatát be kell szerezni, ha a nyomozás megindítását követően derül ki, hogy a cselekmény csak magánindítványra büntethető.

(3) A magánindítványt attól a naptól számított harminc napon belül kell előterjeszteni, amelyen a magánindítványra jogosult a bűncselekmény elkövetőjének kilétéről tudomást szerzett. A (2) bekezdésben meghatározott esetben ezt a határidőt attól a naptól kell számítani, amelyen a magánindítványra jogosult a felhívásról tudomást szerzett. Az elhunyt sértett hozzátartozója a még nyitva álló határidő alatt terjesztheti elő a magánindítványt.

(4) A magánindítvány előterjesztésére nyitva álló határidő elmulasztása miatt igazolásnak akkor van helye, ha a bűncselekmény közvéder üldözendő.”

A panaszos a beadványában kérte egy személy felelősségre vonását.

A hivatkozott Be. szakaszokra, valamint az Rtv. által a közigazgatási hatósági eljárás során a hatáskörökre vonatkozó szabályokra tekintettel megállapítható, hogy a büntetőeljárás lefolytatása, és a terhelt felelősségre vonása ezen eljárásnak nem feladata.

A bűncselekmények elkövetésére vonatkozó gyanú alapján büntetőeljárás lefolytatására büntető bíróság jogosult, valamint esetleges büntetőjogi felelőssége megállapítására a büntető bíróság rendelkezik hatáskörrel.

A fentiek alapján mivel hatóságom nem jogosult büntetőeljárás lefolytatására, nem állapíthat meg esetleges büntetőjogi felelősséget sem.

A fentiekre tekintettel a panaszt hatáskör hiányában nem vizsgáltam.

4. A Rendőrkapitányságra történő előállítás és bilincselése

A Ket. 30. § g) pontja szerint „*A hatóság a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül, nyolc napon belül elutasítja, ha*

g) a kérelem tartalmából megállapítható, hogy az ügy nem hatósági ügy.”

A panaszos állítása szerint pár hete előállították a Rendőrkapitányságra és vele szemben bilincset alkalmaztak. Ott 15 rendőr intézkedett vele szemben több órán keresztül.

A Rendőrkapitányság vezetőjének jelentése szerint a panaszossal szemben a Robozsaru Neo nyilvántartásai alapján a vezetése alatt álló Rendőrkapitányság állományába tartozó hivatásos állományú rendőr nem intézkedett, előállítására nem került sor, vele szemben a Rendőrkapitányságon sem szabálysértés, sem bűncselekmény elkövetése miatt eljárás nem indult, és ilyen eljárás nincs folyamatban. Ezek alapján a panaszpont nem minősül a hatósági ügy körébe tartozó kérelemnek.

A fentiekre tekintettel ezen panasz vizsgálatától eltekintettem.

VII.

A rendőri intézkedés elleni panaszok vizsgálata során az alábbiak kerültek megállapításra.

5. A Rendőrkapitányság intézkedései

5.1 Az előállítás jogalapja és szükségessége

Az Rtv. 13. § (1) bekezdése alapján *„A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.”*

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja értelmében *„A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja.”*

Az Rtv. 29. § (2) bekezdése szerint *„Az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni. A személyazonosságot – a személyazonosító igazolványon túl – minden olyan hatósági igazolvány igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat. Az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető. A rendőr más jelen lévő, ismert személyazonosságú személy közlését is elfogadhatja igazolásként.”*

Az Rtv. 15. § (1) bekezdés szerint *„A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.”*

Az Rtv. 31. § (1) bekezdése szerint *„Akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önveszély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.*

(2) A ruházat átvizsgálását - halaszthatatlan eset kivételével - az intézkedés alá vonttal azonos nemű személy végezheti. Az intézkedés nem történhet szemérem sértő módon.”

A panaszos sérelmezte, hogy csupán néhány dolgot tulajdonított el a szállodából, amely cselekményt el is ismert, mégis előállították a rendőrök. Annak ellenére tették ezt, hogy sokkal nagyobb bűncselekményeket követnek el mások és arra szemet huny a hatóság.

A rendőrség tájékoztatása szerint a két intézkedő járőrpáros * perckor bejelentés alapján érkezett ahelyszínre. A bejelentés szerint a biztonsági szolgálat egy alkalmi tolvajt fogott el. A az intézkedő rendőr meghallgatta a bejelentőt, aki tájékoztatta őt arról, hogy a biztonsági szolgálat egy gyanús személyt (a panaszost) észlelt a helyszínen, majd a biztonsági irodába kísérték, ahol a panaszos táskájából előkerültek a jogtalanul elvett dolgok. Ezt követően a panaszos a lopás tényét elismerte. Az eltulajdonított tárgyak értéke * Ft. Miután a rendőr meghallgatta a bejelentőt, a panaszost felszólította igazoltatásra, azonban a panaszos nem volt hajlandó magát igazolni. Igazoltatás megtagadása miatt a rendőr közölte vele, hogy elő fogja állítani. * perckor megtörtént a panaszos előállítása a Rendőrkapitányságra. A Rendőrkapitányságon a panaszossal szemben ruházatátvizsgálást foganatosítottak, mely során előkerült a személyi igazolványa. Majd ellenőrizték a panaszost a szabálysértési nyilvántartásban, illetőleg az intézkedő rendőr felvette a kapcsolatot az Igazgatásrendészeti

Osztály munkatársával, aki közölte vele, hogy a panaszos szabadon bocsátható, mivel nem szükséges a meghallgatása. Ezt követően * perckor a panaszost szabadon bocsátották.

Figyelembe véve azt a körülményt, hogy a panaszos a helyszínen a többszöri felszólítás ellenére sem igazolta személyazonosságát, nem működött együtt a rendőrökkel, miközben nála volt a személyazonosítást szolgáló okmánya, így a rendőrök adott időben és helyen nem tudták másként a panaszos kilétét megállapítani, minthogy a kapitányság épületében kísérelik meg a továbbiakban az azonosítást. A helyszínen kimerítették az erre rendelkezésükre álló lehetőségeket, mivel az intézkedő mindkét járőr férfi volt, így az Rtv. 31. § (2) bekezdése alapján nem vizsgálhatták át a panaszos ruházatát, mivel a ruházat átvizsgálást az intézkedés alá vonttal azonos nemű személy végezheti. Nem volt halaszthatatlan intézkedés, így a kivételes szabály nem volt alkalmazható. Ezen körülményre tekintettel, a panaszossal szemben foganatosított előállítás jogszerű és szakszerű volt.

A panasz e tekintetben alaptalan.

5.2 Az előállítás időtartama

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint *„A rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.”*

A Szolgálati Szabályzat 30. § (3) bekezdése alapján *„Az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. § (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.”*

A panaszos személyi szabadsága a rendőrség „Igazolás” elnevezésű nyomtatványának adatai szerint *-n * óra és * óra között került korlátozásra, azaz a panaszos összesen 45 percen keresztül volt előállítva.

A panaszossal szemben a helyszínen * órától kb. * óráig hajtottak végre érdemi cselekményeket, amely során sikertelenül próbálták meg a személyazonosságát megállapítani. Ezt követően megbilincseltek, majd szolgálati gépjárművel beszállították a Rendőrkapitányság épületébe, ahol ruházatát átvizsgálták. Tekintettel arra, hogy a ruházat átvizsgálás során előkerült a panaszos személyi igazolványa, amely alapján a panaszos személyét meg tudták állapítani, illetőleg arra, hogy rendelkezik bejelentett lakcímmel meghallgatása oka fogyottá vált, így nyilvántartási rendszerekben történő ellenőrzést követően szabadon bocsátották.

Megállapítható, hogy a panaszos személyi szabadságának korlátozása jogszerű és arányos volt, hiszen ezen időtartamon belül a rendőrök érdemi cselekményeket hajtottak végre, felesleges ideig nem tartózkodott a Rendőrkapitányság épületében.

A panasz e tekintetben is alaptalan.

6. A bilincselés

Az Rtv. 16. § (1) bekezdés szerint *„A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége nélkül is biztosítható.”*

Az Rtv. 48. §-a alapján „A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- a) önkárosításának megakadályozására,
- b) támadásának megakadályozására,
- c) szökésének megakadályozására,
- d) ellenszegülésének megtörésére.”

A Szolgálati Szabályzat 39. § (2) bekezdése szerint „Az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget:

a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat,

b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni,

c) támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrre, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad.

A (3) bekezdés szerint pedig a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie:

a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint

b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.”

A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés szerint „A bilincs alkalmazása kizárólag az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben, a kényszerítő eszköz alkalmazásának az Rtv.-ben és az e rendeletben meghatározott követelményei teljesülése esetén, különösen azzal szemben lehet indokolt,

d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,

e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget.”

A panaszos állítása szerint a rendőri intézkedés során a bilincselés eltúlzó volt, mivel a rendőrök rángatták, a rendőrautóban az előtte lévő ülést annyira hátratólták, hogy ne tudja a térdeit mozgatni.

A Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály, Járőrszolgálati Alosztály rendőri intézkedést foganatosító beosztottai a „Jelentés előállítás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról” elnevezésű jelentése szerint a panaszossal szemben az Rtv. 48. § a) pontja alapján alkalmaztak bilincset *-n * órától * óráig. A bilincset indokolta a panaszos önkárosításának megakadályozása, tekintettel arra, hogy nem volt együttműködő.

A rendőri szervezeti elem és a rendőri szerv vezetője által aláírt jóváhagyott jelentés szerint a rendőri intézkedés során a rendőrök a fokozatosság elvét betartották, hiszen az adott körülményeket figyelembe véve az elérni kívánt célhoz szükséges legenyhébb kényszerítő eszközt alkalmazták. Jelen esetben tényként állapítható meg, hogy a panaszos passzívan ellenállt, hiszen a rendőröknek – panaszos elmondása szerint is – „rángatni” kellett őt a szolgálati gépjárműhöz, külső kísérettel, gépkocsiban kellett a Rendőrkapitányságra előállítani úgy, hogy az egyik rendőr a gépjárművet vezette. Ezen tevékenységeket egy passzívan ellenálló állampolgárral szemben nem lehetett volna biztonságosan végrehajtani csak testi kényszer alkalmazásával. A testi kényszer alkalmazása általában a bilincshasználatot megelőző, az elfogás során alkalmazott kényszerintézkedés, alkalmazására

ellenszegülést tanúsító személlyel szemben önállóan rendkívül ritkán kerül sor, különösen olyan esetben, ahol a testi kényszert csak egy rendőr tudná alkalmazni, mivel a másik gépkocsit vezet, így könnyen dulakodássá fajulhat.

Az Rtv. 48. §-hoz fűzött indokolás szerint a bilincs a további ellenszegülés, a szökés, a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz. Ennélfogva alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül vagy fizikai kényszer folyamánként is szóba jöhet. Az alkalmazás törvényi feltétele azonban, hogy kizárólag személyi szabadság korlátozásával járó rendőri intézkedés keretében (elfogás, előállítás, elővezetés, őrizetbevétel) alkalmazható.

Az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

E törvényi rendelkezések nem csak a rendőr által alkalmazható „kényszer” maximumát, de minimumát is előírják, mégpedig oly módon, hogy a rendőr olyan fokú kényszert kell, hogy alkalmazzon, amely megfelelő biztonságot fog nyújtani az intézkedés jövőbeni része során is. Ez az előírás az intézkedő rendőrtől azt követeli meg, hogy a panaszos jövőbeni magatartására vonatkozóan vonjon le megbízható következtetéseket. E következtetést a rendőr a helyszínen a jövőre vonatkozóan nem végezheti el „patikamérlegen”. Számtalan példa mutatta már, hogy a rendőr olyakor „alábecsüli” a szükséges intézkedés mértékét. Ezek következménye „jobb esetben mindössze” szökés, rosszabb esetben önkárosítás, súlyos sérülés, lőfegyverhasználat lett. A rendőrtől a törvényalkotó elvárja, hogy az intézkedése során ilyen esetek ne következhessek be.

Fontos hangsúlyozni azt a tényt is, hogy az alkalmazott kényszerítő eszköz „pozitív hatását”, azaz a megelőzött további jogsértő cselekményt – megtörténtük hiányában – igazolni, bizonyítani nem lehet sem az intézkedés korai szakaszában, a kényszerítő eszköz alkalmazását megelőzően a helyszínen, sem azt követően hatósági, vagy bírósági eljárásban.

A jogalkotó ezért a mérlegelésnek „tágabb kört enged” amikor azt írja elő, hogy a rendőri intézkedés csak „nyilvánvalóan aránytalan” hátrányt nem okozhat az intézkedés alá vont személynek.

A két vizsgálandó kényszerítő eszköz (testi kényszer, bilincs) között jogalkotói jogértelmezés nem tett különbséget súlyuknál fogva sem az Rtv-ben, sem az intézkedés idején hatályban volt más jogszabályban.

Jogalkotói iránymutatás hiányában a hatóság jogalkalmazói tevékenysége során ezt követően azt vizsgálta meg, hogy a testi kényszer és a bilincs között fennáll-e „nyilvánvaló” és szignifikáns különbség a tekintetben, hogy mekkora hátrányt okoz.

A testi kényszer alkalmazása olyan fizikai erő kifejtéssel jár, mely ereje, irányultsága (elvezető fogások, karfeszítés, földre fektetés) révén képes lehet megtörni az elszenvédőjének akaratát, azaz az akaratlagos ellenszegülő mozgását mindaddig, amíg a rendőr saját fizikai erő kifejtését megfelelő intenzitással és irányultsággal fenntartja. A bilincs fizikai jellemzőinél fogva – a testi kényszerhez hasonlóan, szakszerűen felhelyezve – arra alkalmas, hogy a megbilincselte személy nem kívánt mozgását lehetetlenné tegye. Amíg a testi kényszerrel akár az intézkedés alá vont személy teljes testét kontrollálni lehet, addig a kezek megbilincselése csak a kezek szabad mozgását gátolja meg, sok esetben továbbra is szükséges az illető kísérése, megfogása.

A testi kényszer alkalmazásával szembeni ellenszegülés esetén maga a testi kényszer hámsérülést, vagy ennél súlyosabb sérülést (ízületi, vagy csontsérülést) is okozhat. A bilincs

szabályszerűen felhelyezve további ellenszegülés (a kezek szétfeszítése) esetén szorosabbá válva jellemzően hámsérülést okoz.

Az akarathajlító hatás, a személyes szabadság korlátozásának mértéke tekintetében tehát megállapítható, hogy a bilincselés alkalmazása koránt sem jelent fizikailag nagyobb mértékű korlátozást. A testi kényszer a rendőr fizikai képességeit és figyelmét jellemzően nagymértékben, akár teljes mértékben leköti. A bilincs alkalmazásával a rendőr a helyszíni intézkedése során fizikai erejét és figyelmét egyaránt nagyobb mértékben oszthatja meg, hiszen a nem kívánt mozgást nem a rendőr, hanem túlnyomórészt a bilincs akadályozza. Ez utóbbi úgy az intézkedés biztonsága, mint a tágabb környezet, végső soron a közrend szempontjából is kedvezőbb intézkedési helyzetet jelent.

Szóba jöhet a kényszerítő eszközök alkalmazásának negatív társadalmi megítélése, és ebben a körben kérdéses lehet, hogy a megbilincselés nagyobb mértékben korlátozza-e az emberi méltóságot, becsületet, mint a folyamatos karfeszítéssel, vagy más módon kivitelezett megfogással történő elvezetés. Jogszabály iránymutatást nem ad a hatóságnak ilyen értékelés elvégzéséhez, így ez nem tartozik a hatáskörömbé.

A Szolgálati Szabályzat hivatkozott rendelkezése értelmében a bilincs különösen akkor alkalmazható, ha a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés testi kényszerrel nem törhető meg. A testi kényszer akarathajlító jellegére tekintettel fogalmilag feltétlenül az ellenszegülő magatartás megszűnését eredményezi, ez ugyanakkor nem jelenti az ellenszegülés megtörését is, azaz az ellenszegülési szándéktól való elállást, ezért a testi kényszer megszüntetésekor az intézkedés alá vont személy további aktív ellenszegülést tanúsíthat. Erre tekintettel a bilincs alkalmazása a testi kényszert kiváltva, kiegészítve a további ellenszegülő magatartás megakadályozására hivatott. A testi kényszerrel lefogott személy esetében azt, hogy csupán ellenszegülő magatartása kényszerű megszűnéséről, avagy az ellenszegülés megtöréséről (szándéktól való elállásról) van-e szó, alapvetően tudati, érzelmi kérdésként, egzakt módon eldönteni, tehát az érintett jövőbeni szándékára vonatkozóan biztos következtetést levonni sem a helyszínen, sem a későbbiek során nem lehet.

Ezért – a már fent is kifejtettek szerint – az Rtv. rendelkezése értelmében a rendőr mérlegelésén múlik, hogy a testi kényszer felváltása, kiegészítése céljából alkalmazza-e a bilincselést. A jelen esetben a tényállásban említett indulatos, passzív ellenszegülő magatartásra tekintettel okszerűen döntött a rendőr úgy, hogy a testi kényszert a bilincseléssel kiváltva továbbra is fenntartja a panaszos szabad mozgásának korlátozását mindaddig, amíg a helyszíntől eltávolítva, a rendőrkapitányság területére kísérik, kizárva, minimálisra csökkentve a további jogsértő cselekmény elkövetésének a lehetőségét.

Megállapítottam, hogy a bilincselés és a testi kényszer között nyilvánvaló különbség a korlátozás azaz „hátrány okozás” mértékében nem állapítható meg, sőt a bilincselés a testi kényszerrel szemben csak a karok mozgását akadályozza legfeljebb azonos sérülés veszélye mellett. Ezért a rendőr az Rtv. 15. §-ában foglalt nyilvánvaló hátrányokozás tilalmát nem szegte meg, hiszen úgy a jogszabályi környezetből, mint a tényszerű összehasonlításából nem következik nyilvánvaló különbség a két kényszerítő eszköz között, azaz intézkedése a bilincselés tekintetében is arányos volt.

A fentiek alapján a panasz alaptalan.

VII.

A Panasztestület megállapítása szerint a rendőrség nem tartotta be a kényszerítő eszközökkel szemben támasztott fokozatosság elvét. A fokozatosság elvének követelménye szerint, amennyiben a panaszos a rendőr ismételt felszólításának nem tesz eleget első

lépésként testi kényszer alkalmazásával kellett volna a panaszost arra kényszeríteni, hogy tegyen eleget a rendőri felszólításnak, és amennyiben a testi kényszer alkalmazása nem vezetett volna eredményre, akkor lett volna indokolt a panaszos bilincselése.

A Panasztestület szerint a rendőrség nem tudott jelentéseiben olyan körülményt előadni a panaszos intézkedés során tanúsított magatartása kapcsán, amely szintén megalapozta volna a panaszos bilincselését. A jelentések csupán azt tartalmazzák, hogy a panaszos magatartása indokolta az Rtv. 48. § a) pontja szerinti bilincs alkalmazását, tekintettel arra, hogy nem volt együttműködő. A Panasztestület álláspontja szerint, a panaszos ellenszegülése alapján a bilincselés jogalapját az Rtv. 48. § d) pontja adhatta volna, azonban aktív ellenszegülő magatartás hiányában ez sem állta volna meg a helyét.

A fentiekre tekintettel a Panasztestület megállapította, hogy a panaszossal szemben a bilincs alkalmazása jogszerűtlen és indokolatlan volt, így erre figyelemmel sérült a panaszos emberi méltóságához való joga.

A Panasztestület álláspontjával nem értek egyet.

A Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály, Járőrszolgálati Alosztály rendőri intézkedést foganatosító beosztottai a „Jelentés előállítás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról” elnevezésű jelentése szerint a panaszossal szemben az Rtv. 48. § a) pontja alapján alkalmaztak bilincset *-án * órától * óráig. A bilincset indokolta a panaszos önkárosításának megakadályozása, tekintettel arra, hogy nem volt együttműködő.

A rendőri szervezeti elem és a rendőri szerv vezetője által aláírt és jóváhagyott jelentés szerint a rendőri intézkedés során a rendőrök a fokozatosság elvét betartották, hiszen az adott körülményeket figyelembe véve az elérni kívánt célhoz szükséges legenyhébb kényszerítő eszközt alkalmazták. Jelen esetben tényként állapítható meg, hogy a panaszos passzívan ellenállt, hiszen a rendőröknek – panaszos elmondása szerint is – „rángatni” kellett őt a szolgálati gépjárműhöz, külső kíséréssel, gépkocsiban kellett a Rendőrkapitányságra előállítani úgy, hogy az egyik rendőr a gépjárművet vezette. Ezen tevékenységeket egy passzívan ellenálló állampolgárral szemben nem lehetett volna biztonságosan végrehajtani csak testi kényszer alkalmazásával. A testi kényszer alkalmazása általában a bilincshasználatot megelőző, az elfogás során alkalmazott kényszerintézkedés, alkalmazására ellenszegülést tanúsító személlyel szemben önállóan rendkívül ritkán kerül sor, különösen olyan esetben, ahol a testi kényszert csak egy rendőr tudná alkalmazni, mivel a másik gépkocsit vezet.

A fentiek alapján a Panasztestület állásfoglalásával nem értek egyet.

(Az a körülmény, hogy a rendőri jelentésben a bilincselés használatakor az Rtv. 48. § d) pontja helyett az Rtv. 48. § a) pontjára hivatkoztak a rendőrök ugyan szakszerűtlen volt, azonban az intézkedés jogszerűségét nem befolyásolta. Megállapítható továbbá, hogy az intézkedés indokoltságát sem vonhatja kétségbe az a tény, hogy a rendőri jelentésekben nem szerepel valamennyi, az intézkedés jogszerűségét alátámasztó jogszabályi hivatkozás, illetve esetlegesen nem megfelelően történik a jogalap megjelölése.)

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

Döntésem az alábbi jogszabályokon alapul:

- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 195. § (1) és (7) bekezdés, 330. § (2) bekezdése;

- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdés a) és c) pontjai és (2) bekezdés, 178. § i) pontja, a 109. § (1) bekezdés a) pontja, 30. § g) pontja;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 93/A. (2) bekezdés, 92. § (1) bekezdés, 13. § (1) bekezdés, 15. § (1) bekezdés, 33. § (2) bekezdés a) pontja és (3) bekezdése, 48. §, 16. § (1) bekezdés, 29. § (2) bekezdése, 31. § (1) bekezdése, 30. § (3) bekezdése;
- a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 39. § (2) bekezdés a),b) és c) pontja, (3) bekezdés a) és b) pontja, 41. § (1) bekezdés d) és e) pontjai;
- a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény (továbbiakban: Szvmtv.) 62/A. § (1) bekezdése;
- a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 173. § (1), (2), (3) és (4) bekezdései;

Budapest, 2016. május 02.

**Papp Károly r. altábornagy
rendőrségi főtanácsos**